Do Biblioteki Jagiellońskiej

„...LEBEN" 13 (208) „Należytość pocztową uiszczono ryczałtem" פֿינפֿטער יאָהרגאַנג פּרייז 25 גראָשען

ראַדאָמער-קעלצער לעבען

צו דער פֿערלאָבונג פֿון
סאַבינע צוקערפֿיין (לובלין)
און יוסף ריכטמאַן (ראַדאָם)
ווינשע איך א גליקליכע צוקונפֿט.
מיט בלומען זאָל זיין בעצירט אייער
לעבענס-וועג. יהודה.

65.000
לאָקאָמאָבילען
וועלכע די פֿירמע
וואָלף האָט ביז היינט גע-
ליפֿערט בעוויזען,
אַז דאָס זענען די שפּאָרזאַמסטע און
זיכערסטע מאַשינען.
מיר געבען לאַנגען קרעדיט.
Inż. Z. KLENIEC, Warszawa,
Sienna 45, tel. 105-93.

ראַדאָם פֿרייטאָג כ"א אייר תרפ"ח. פֿאַרן אינהאַלט פֿון טעקסט אין די אַנאָנסען איז די רעדאַקציע ניט פֿעראַנטוואָרטליך 11-go Maja 1928 r.

„טאָז" געזעלשאַפֿט צו פֿאַרהיטען דאָס געזונד פֿון דער יידישער בעפֿעלקערונג אין פּוילען, אָפּטיילונג אין ראַדאָם

מאַכט בעקאַנט, דאָס די יעהרליכע
אַלגעמיינע פֿערזאַמלונג פֿון די מיטגלידער
קומט פֿאָר שבת דעם 26 מאַי ה. י. פֿינקטליך 7 אַזייגער אָוונד
אין לאָקאַל פֿון „טאָז" (זלוגאַ 24) מיט פֿאָלגענדען טאָגעס-אָרדנונג:

1) ערעפֿנונג פֿון דער פֿערזאַמלונג, 2) וואַהלען פֿון א פּרעזידיום, 3) בעשטעטיגונג פֿון פּראָטאָקאָל פֿון דער פֿריהערדיגער אַלגעמיינער פֿערזאַמלונג, 4) אַלגעמיינער בעריכט פֿון דער פֿערוואַלטונג, 5) קאַסע-בעריכט פֿאַר דעם פֿערגאַנגענעם יאָהר און איבערליינען דעם פּראָטאָקאָל פֿון רעוויזיאָנס-קאָמיסיע, 6) ערגענצונגס-וואַהלען פֿון פֿערוואַלטונג, קאַנדידאַטען און רעוויזיאָנס-קאָמיסיע.

בעמערקונג: אין פֿאַל ווען אויף די אַלגעמיינע פֿערזאַמלונג וועט ניט קומען די נויטיגע, לויט'ן סטאַטוט צאָל מיטגלידער, וועט די פֿערזאַמלונג פֿאָרקומען דעם זעלבען טאָג 8 אזייגער אָוונד און וועט זיין גילטיג ביי יעדער צאָהל מיטגלידער.
די פֿערוואַלטונג.

בברכת מזל-טוב אנו מברכים את דומץ קהלתנו מר אלטר הורבערג לרגלי אירושי בנו
מר משה שמואל את העלמה מרים מאירציק
שלטון ומועצת הקהלה היהודית בקילצי.

את דודי הרה"ג מוה"ר אלטר דוד יוסף ברוך הורבערג ראבד"ק קיעלץ שליט"א
לארושי בנו היקר מר משה שמואל ני'
הנני מברך בברכת מז"ט, יה"ר שיראה ממנו דור ישרים יבורך.
משה בורשטין בהרה"ג אבד"ק העטשין שליט"א.

טעאַטער „ראָזמאַריטשטשי" ראַדאָם

לעצטע 3 פֿאָרשטעלונגען פֿאַר'ן אָפּרייזען אויף גאַסטראָלען קיין וואַרשא
פֿון דער באַוויסטער אָפּערעטען-טרופּע פֿון א. קאַמפּאַניעץ
מיטען אנטייל פֿון די גאַסטראָליאָרען א. פֿאָלאַקאָוו, ל. ראַבינאָוויטש,
א. אַנעליא, ב. באַריסאָוואַ, ווי אויך דאַמען: לאַטאָוויטש, קאָמ-
פּאַניעץ, ראָזען, פֿליאַטער א. א. ה. ה. קאָמפּאַניעץ, לאַטאָוויטש,
גאָלדפֿאַרב, איזראַעל, גוטמאַן, מאַנקין א. א.

צו פּאָפּולערע פּרייזען פֿון 1 ביז 3 זלאָט
פֿרייטאָג ד. 11 מאַי 9 אָוונד
פּרעמיערע! צום ערשטען מאָל אין ראַדאָם דער אַמעריקאַנער שלאָגער פּרעמיערע!
די חתונה אין סיביר
אָפּערעטע אין 3 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ פֿון סאַנדלער
הויפּט-ראָל „יאַלאָדקע" — באַריסאָוואַ, די קאָמישע ראָל „מענדעל" — פֿאָלאַקאָוו
די גאַנצע טרופּע אין קונסט ראָלען.

שבת ד. 12 מאַי 9 אָוונד
גרויסע פֿייערליכע פֿאָרשטעלונג
צום ערשטען מאָל אין ראַדאָם די קאָמישע אָפּערעטע וואָס האָט געשפּילט איבעראַל מיט'ן גרעסטען ערפֿאָלג
די יודישע שיקסע
אין 3 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ. — ס'נעמען אנטייל די גאַנצע טרופּע.
צום שלוס **א בוקעט** דעם ראַדאָמער טעאַטער-פּובליקום 8 גראַנדיעזער פֿייערליכער **דיווערטיסמענט**
אויסגעפֿיהרט פֿון א. פֿאָלאַקאָוו, ראַבינאָוויטש, באַריסאָוואַ,
לאַטאָוויטש, ראָזען, קליינער א. א.

זונטאָג ד. 13 מאַי 9 אָוונד
לטובת דעם „לינת הצדק" די זעהר בעליבטע — פּיעסע —
די מאַמע פֿון דער וועלט
אין 4 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ פֿון זאָלאָטאַרעווסקי
הויפּט ראָל מרים א. אַניעלאַ

בילעטען צו בעקומען אין טעאַטער קאַסע.

רעזש: ראַבינאָוויטש — געהילף: איזראַעל
באַלעט-מייסטער א. קליינער.

לינקע, רעכטע און יודען.

(וועגען דער האנדלונג פון די יודישע ראטמענער אויף דער לעצטער זיצונג פון שטאדט-ראט.)

אויף דער־זיצונג, וועלכע איז לעצטענס פארגעקומען אין שטאדט-ראט, האט דער פרעזידענט נעדראהט די יודישע ראטמענער מיט מאכען זיי פעראנטווארטליך פאר די קאנסעקווענצען, וועלכע וועלען ענטשטעהן אין צוזאמענהאנג מיט דעם נישט דערלאזען צו רעאליזירען דעם מאגיסטראט-פארשלאג בנוגע די פראיעקטירטע הלוואות פון 300 000 זל.

וואס וועלען זיין די קאנסעקווענצען און ווי אזוי זיי וועלען אויסזעהן — וועגען דעם האט דער ה' פרעזידענט נישט געמאכט קיין סוד און ער האט עס באלד ערקלערט אויפ'ן ארט, אויסדריקענדיג זיך בפירוש, אז ווי באלד די יודישע ראטמענער וועלען מיט זייער אבוועזענהייט דעקאמפלעטירען די זיצונג, נישט דערלאזענדיג זי צושטאנד קומען — וועט ער אבזאגען עטליכע הונדערט ארבייטער און די אחריות פון דעם וועלען טראגען זיי, ד"ה, די יודישע ראטמענער.

הגם די רעכטע, וועלכע זענען געקומען אין שפאדט-ראט האבען אויך אבגעזאגט זייער אנטייל אויף דער זיצונג, אויף וועלכער דער פונקט פון די הלוואות האט געברויכט בעטראכט ווערען — יעדאך איז דער „דראהונגס-ארגומענט" געפאלען מעהר אויפ'ן אדרעס פון די יודישע ראטמענער. און דאס איז זעהר חאראקטעריסטיש און אינטערעסאנט. חאראקטעריסטיש, ווייל גיכער האט די דראהונג געברויכט פאלען אויף דער זייט פון רעכטען לאגער, וועמענס אפאזיציאנעלער ארויסטריט עס קאן בעטראכט ווערען אלס א ריין-אויסגעשפראכענע דעמאנסטראציע און אלס סיסטעם פון בעקעמפפען דער סאציאליסטישער מעהרהייט פון די פ. פ. ס. א זאך. וואס ביי די יודישע ראטמענער איז עס נישט שכיח, ווייל די יודישע ראטמענער פיהרען נישט אין שטאדט-ראט קיין קאמפף מיט דער פ. פ. ס.'ישער מעהרהייט צוליב פארטיי-פרינציפען, נאר זיי פערטיידיגען די רעכט פון די יודישע בעפעלקערונג און שטרעבען אויך דערצו, אז מ'זאל איבער איהר קיין עוולות נישט בעגעהן.

דער פרעזידענט האט דעריבער, אויסהערענדיג די מאטיווען פון די יודישע ראטמענער, אז זיי ווילען נישט נעמען קיין אנטייל אויף דער הלוואה-זיצונג, דערפאר, ווייל זיי ווילען נישט צופיעל בעלעסטיגען דער בעפעלקערונג מיט פרישע שטייערען — געברויכט די יודען פערשטעהן, אז זיי ווילען דאס קיינעם נישט אנטוהן אויף טערקיש, און אז זייער אבהאלט ערקלערט זיך נאר דערמיט, וואס אזוי ווי איבער 70% פון די שטייער-צאהלער'ס זענען יודען, דעריבער ווילען נישט די יודישע ראטמענער מסכים זיין אויף אזעלכע קאלאסאלע הלוואות, פון וועלכער דער גרעסטער טהייל וועט דערנאך מוזען געדעקט ווערען פון יודישע קעשענעס.

צו ווענדען זיך צו די יודישע פארשטעהער, וועלכע רעפרעזענטירען דעם רוב צאהלער מיט א לשון, וואס קלינגט דייטליך ווי אנ'אבסטראקט-מיטעל און נישט צו די רעכטע, וועלכע וואלטען צו דער הלוואה פיעל וועהניגער בייגעטראגען און וועלכע פיהרען מיט די פ. פ. ס. דער עיקר א פארטיי-קאמפף — אט דאס איז זעהר חאראקטעריסטיש.

אויסער דעם איז די ערקלערונג פון ה' פרעזידענט בעזונדערס אינטערעסאנט דערמיט, וואס דראהענדיג מיט אבזאגען ארבייטער האט ער זיך ווייניג משער געווען, אז די יודישע ראטמענער קאנען פון דעם דאזיגען ארגומענט גראד ווייניג נתפעל ווערען. ביי דער שטאדטישער אינוועסטיציע-ארבייט זעהען יודישע ארבייטער פערטרעטען אין א פערשווינדענדער צאהל, אדער, אפשר, גארנישט, און דעריבער אין פאל פון רעדוקציע קאן דא די געפאהר גראד אמווייניגסטענס טרעפען די יודישע ארבייטער. די האנדלונג פון ה' פרעזידענט האט אזוי נאך א צווייטע אומזיסדיגע בעדייטונג, וועלכע לאזט זיך פארמולירען מעהר-ווייניגער לויט דער מסקנא פון: צאהלען מוסט דו אמייסטענס און געניסען אמווייניגסטענס —

מיר ווילען זיין אין דער מיינונג, אז דער צווייטער מאמענט, נעמליך, די פראגע פון בעשעפטיגונג פאר יודישע ארבייטער ביי שטאדטישע ארבייט האט אין דער האנדלונג פון די יודישע ראטמענער געשפילט א שוואכערע ראליע, און, אז דער עיקר איז זיי געגאנגען דערין נישט ארויפצולייגען נייע ריזיגע שטייערען אויף דער בעפעלקערונג. זאלען מיר אננעמען אזוי. איז עס אויך ניט קיין עוולה. ס'איז גאך נישט אזא גוואלד-טהאט, ווען פארשטעהער מאכען אויפמערקזאם, אז מ'קאן נישט דריקען דעם בירגער מיט כסדר'דיגע שטייערען. יעדער טאג האגעלט מיט נייע שטייערן פון אבראטאווע, דאכאדאווע, מיעשקאניאווע און אנדערע פערשידענע קאמונאלע און לאקאלע „אויעס". דער בירגער זעהט זיך עטליכע מאהל אין טאג מיט פערשידענע „נאקאזען פלאטניטשעס". טא פון וואנען וועט ער פארט נעמען צו צאלען נייע שטייערען?

אמת. די יודישע ראטמענער וואונשען זיך נישט קיין [illegible] ארבייטסלאזיגקייט, און זיי ווילען זיכער נישט, אז ארבייטער, מעגען זיי זיין יודען, צי נישט יודען, אז זיי זאלען רעדוצירט ווערען פון זייער ארבייט. דאס וועט קיינעם נישט איינפאלען, אבער דערפון איז דאך נאך נישט געדרונגען, אז דערמיט זאל מען גורם זיין, אז דער צווייטער טהייל פון דער בעפעלקערונג זאל מיט זיין לעצט ביסעל חיות לעזען איינגאנצען די פראגע פון ארבייטסלאזיגקייט. זאל די פ. פ. ס. זיך בעמיהען צוגעפינען א אויסוועג, וואס זאל נישט ברויכען צו פיעל בעשווערען דער אזוי אויך שוין פון שטייערען אויסגעמאטערטער בעפעלקערונג. זאל זי זיך ספארען צו בעקומען א טייל פון דער הלוואה פון רעגירונגס-קוועלען און דעם קלענערען ביי דער שטאדט און דערביי אויך געדענקען, אז יודישע ארביי-

הינטער די קוליסען פונ'ם אמאליגען מאגנאטען לעבען אין ראדאם.

32.

פון מלך אביון.

דער ווינער פראפעסאר, צו וועמען ביילקע האט זיך געווענדעט ער זאל איהר העלפען אין דער אומגליקליכער לאגע און בעפרייען זי פון דער פערבאטענער פרוכט פון ליבע, וואס זי האט געטראגען אונטער איהר הארץ — האט נאך א ערנסטער אונטערזוכונג ערקלערט אין א זעהר ליבענסווירדיגען און צארט-ווינערישען טאהן, אז ער קאן די אפעראציע נישט אונטערנעמען. פאר וואס און צוליב וועלכע אורזאכען האט ער אין תחילת נישט געזאגט.

ווען אבער ביילקע האט זיך אין זיין קאבינעט פונאנדערגעוויינט און מיט פראבגעהאנגענע פייכטע אויגען גענומען זיך מתודה זיין און דערצעהלען ווי פאר א גוטען און מיטליד-האבענדען פאטער די גאנצע געהיימניס און איהר גאנצע לעבענס-געשיכטע און אלע געשעהענישען, וואס האבען מיט איהר פאסירט פון דעם ערשטען טאג-אן וואס זי האט זיך בעקענט מיט'ן אונגארישען פיינריך און וואס זי האט אלץ דורכגעמאכט אויף איהר רייזע אין בוקארעשט.

ווען דער ווינער פראפעסאר האט די גאנצע געשיכטע אויסגעהערט מיט דער גרעסטער אויפמערקזאמקייט און ווען ביילקע האט שוין געהאט פערענדיגט צו דערצעהלען, האט ער זיך אויסגעהויבען פון זיין ווייך-געבעטענער סיפער שטוהל, צוגעגאנגען נעהנטער צו ביילקע און, פיהרענדיג מיט זיינע ווייכע גלעטענדיגע פינגער איבער איהר זיידענע בלאנדע לאקען, האט דער פראפעסאר אויס פיעל מיטלייד און מיטגעפיהל מיט זיין סאמעט-ווייכער שטים גענומען איבערעדען און טרייסטען דאס צוועהטאגטע געמיטה פון ביילקע. דער פראפעסאר האט דערפיהלט, אז פאר איהם שטעהט נישט קיין געוועהנליכער פאציענט פון יענע דורכשניטס-מענשען, וואס אז ס'קומט אויף זיי א אומגליק ווייסען זיי נישט מעהר, נאר זיי זוכען א וועג אויסצולייזען זיך דערפון, אפילו דאן ווען זיי ווייסען, אז מיט זייער רעטונג ברענגען זיי פערניכטונג פאר אנדערע גאט'ס-בעשעפענישען. אין דעם ביטערען געוויין און די טרויריגע שמאוקע ווערטער פון ביילקע, האט דער פראפעסאר ארויסגעהערט א ביטערען וועלט-שמערץ, וואס ווארט אויף דעם אונשולדיגען וועזען, וואס דארפט געטוידט צו ווערען אין פאל ווען די אפעראציע זאל דורכגעפיהרט ווערען. ביילקע, דערפיהלענדיג די צארטע, פאטערליכע האנד-בעריהרונג פון פראפעסאר איבער איהר דערשלאגענעם קאפ האט איינגאנצען זיך א ווארף געטוהן און פון אלע איהרע גלידער האט ארויסגעשריגען אהן איהר ווילען א יסורים'דיגער געשריי: הערר פראפעסאר, איידעלער גלאך, ראטעט מיך און בעפרייט מיך פון שאנד און אומגליק. שניידט מיין קערפער אויף שטיקער, איך בין עס ווערט, נאר איין זאך בעט

טער דארפען צוגענומען ווערען כאטש אמווייניגסטענס 50% לויט די יודישע צאהלער, וואס העלפען דעקען מיט זייער געלד די הלואה.

אזא טאקטיק וואלטען מיר בעסער פערשטאנען; ווי די מעטאדע פון אבּ-סטראשען און דראהען מיט קאנסעק-ווענצען... אזעלכע מיטלען האבען א פערקעהרטע פעולה און זיי רייצען נאך מעהר אויף ביידע צדדים. אט למשל ווערט שוין איבערגעגעבען און דער-צעהלט, אז אין ערשטען מאי, ווען די ריזיגע פ. פ. ס׳ישע דעמאנסטראציע איז געווען פערזאמעלט אין רינעק (קיעלעצ-דיגער מארק) ארום דער געביידע פון מאגיסטראט, בשעת דער פרעזידענט האט גערעדט צום ארבייטער-המון וועגען דער בעדייטונג פון ערשטען מאי, זאל ער צווישען אנדערע אייך האבען בעריהרט די לעצטע שטורמ׳שע זיצונג פון שטאדט-ראט, אויף וועלכער יודען האבען נישט צוגעלאזט, אז ס׳זאלען אנגענומען ווערען די הלוואות-פראיעק-טען און איבער זיי וועט מוזען פאר-קומען א רעדוקציע פון ארבייטער ביי דער שטאדטישער ארבייט.

אזא פראגמענט אין א רעדע פאר א ארבייטער-מאסע הויבט געוויס אין דעם פולס פון א רענערווירענדע שטימונג. פאר די, וואס לעבען ברוחק פון זייער ארבייטס-לוין, איז בלויז א אנצוהערעניש פון ארבייטסלאזיגקייט א שרעקונגס-ווארט, און דאס וואלט נישט ריכטיג געווען, ווייל די יודישע ראטמענער זע-נען מיט זייער האנדלונג געוויס נישט אויסען אזא זאך.

דא דארף געפונען ווערען א אויס-וועג, וואס זאל בעגינסטיגען אלע צדדים. זאל איינער דעם צווייטען אנט-געגענקומען און דער קאנפליקט קאן ביי א גוטען און אויפריכטיגען ווילען ליקווידירט ווערען. זאל דער אראבײא-

זען און דער צווייטער — דערלעגען וועט מען קומען צו א פשרה. דערביי דארפען די יודישע ראטמענער געדענ-קען, אז היינט איז פריהלינג ווען דער מאגיסטראט פיהרט אויס גרעסערע אונ-וועסטיציע-ארבייטען און אז ביי דער דאזיגע ארבייט זאלען צוגענומען ווע-רען א גרעסערע צאהל יידישע ארביי-טער. ווייניגסטענס 30% פון דער אל-געמיינער צאהל בעשעפטיגטע. אויף 70% געלד-געבער׳ס אויף די לאקאלע שטייערען, קומט דאך אונז על כל פנים 30% ארבייטס-נעמער. אויב דער ה׳ פרעזידענט ארגומענטירט די פאדערונ-גען פון זיין פראקציע מיט ארבייטסלא-זיגקייט דארפט ער אויך נישט פערגעסען פון דער יודישער ארבייטסלאזיגקייט.

די יודישע ראטמענער דארפען איהם וועגען זיי דערמאנען. נישט בלויז דער-מאנען, נאר טאקע אויך פאדערען אין זעלבען נאמען פון ארבייטסלאזיגקייט; פון יודישע ארבייטסלאזיגקייט. און אויף זיין ערקלערונג ענטפערען מיט א צוריק-ערקלערונג: צאלען מיר ווילען מיר אויך געניסען.

ב. צוויג.

ווען דער פריהלינג קומט...

ווען דער פריהלינג קומט... הויבט מען אן ארויספיהרען די סחורות פון די קראמען, „גראבּסקיס עגלה" בעוויזט זיך ווידער אין גאס און אין שטעדטעל ווערט חושך, יעדער ציטערט פאר זיין ביסעל בעבּכעס מען זאל עס ביי איהם נישט צו נעמען. אמאל האט עס געהייסען „עת הזמיר הגיע" — עס איז געקומען די צייט פון געזאנג; היינט מוז עס הייסען, עס איז געקומען די צייט פון געוויין און געשריי. פון אלע שטעדט און שטעדטלעך טראגט זיך דער יאמער פון פעראומגליקטע. פון מענשען וואס בלייבען נאקעט און הויל, וואס פערלירען דאס לעצטע, וואס זיי האבען פערמאגט און חייסען ניט מיט וואס זיי זאלען דעם מארגענדיגען טאג אנהויבען, ווי אזוי זיי זאלען זיך ראטעווען פון דער קאטאסטראפע. יודען זאגען תהלים, מאכען דעמאנסטראצ-יעס, אבער וואס העלפט עס.

ביי לייטען זענען פארגעקומען ערד-ציטערנישען. וואס האבען חרוב גע-מאכט אפט שטעדט, עטליכע און צוואנ-ציג דערפער, א וועלט ליינט די ידיעות, ווערט נתפעל פון אומגליק, בעדויערט די קרבנות פון נאטור-קאטאסטראפע, טראכט וועגען גורל פון עטליכע טוי-זענט מענשען, וואס וואלגערען זיך אויפ׳ן פעלד און די וועלט וועט געוויס נישט בלייבען גלייכגילטיג, מען וועט געוויס קומען די פעראומגליקטע צו הילף און זיי געבען מעגליכקייט צוריק אויפבויען די חורבות. ביי אונז איז ב״ה קיין ערד-ציטערניש נישט פארגע-קומען און פונדעסטוועגען בלאנקען זיך ארום טויזענדטער מענשען און ברעכען די הענד אין פערצווייפלונג, עס בעקימט זיי נישט דער שלאף ביי-נאכט, נישט דאס עסען בייטאג, די ערד ציטערט אפילו נישט, דערפאר ציטערען די מענשען, זיי ציטערען ווי די פיש אין וואסער, זיי האבען מורא פאר... דעם „נאקאז פלאטיטש", פאר דעם אויסמאס פין די שטייערען!

א אויסמאס פון שטייערען — עס וואלט געווען גוט ווען עס וואלט אזוי געווען. דער אומגליק איז אבער, וואס האט נאר קיין מאס נישט, וואס די שטייערען וואקסען נישט אריטמעטיש נאר געאמעטריש ד. ה. מען רעכענט דארט נישט לויט׳ן מספר צוויי, דריי, פיער, נאר לויט׳ן סדר: צוויי פיער, אכט א. א. וו. אויב פאר׳ן יאהר 1926 האט מען איינעם געשטעלט שטייער פון צעהן טויזענדט — שטעלט מען איהם היינט פין פונפציג און אפילו פון הינ-דערט טויזענדט זלאטעס. פון וואנען עס האט זיך צום קרעמער אדער מילנער אין משך פון איין יאר געגומען א שפע — איז נישט צו פערשטעהן. אויב עס זאל אפילו א צעהנטעל מקוים ווערען, וואס דער „אוושאנדי" ווינשט אונז, וואלטען מיר געווען גבירים אדירים. ער ווינשט דעם קרעמער, וואס האט מיט א יאהר פריהער געלייזט צעהן טויזענד זלאטעס, ער זאל דעם צווייטען יאהר האבען גע-לייזט הונדערט טויזענד. עס איז זעהר א גוטע ברכה און מען וואלט איהם גע-קענט דאנקבאר זיין. דער אומגליק איז נאר, וואס ער ווארט נישט ביז די ברכה וועט מקוים ווערען און הייסט זיך שוין בעצאהלען מזומן שטייער פון דער ברכה...

מיר ווייסען, אז קיין בייזע כונה איז דא נישטא. מען וויל די בעפעל-קערונג נישט רואינירען. די מלוכה דארף זעהר פיעל האבען. מיר האבען א ביודזשעט, וואס איז בנוגע די הו-צאות אויף דער ארמעע, גרעסער ווי אין פיעל מלוכות אין אייראפע. אזוי פעדזיכערט דער „ראבאטניק" און ער ווייס, וואס ער רעדט. מיר פערשטעהען אז דאס איז, ווארשיינליך א מלוכה-נויטווענדיגקייט. אבער די שטייערען מוזען דאך פערטיילט ווערען פראפאר-ציאנעל אויף דער גאנצער בעפעלקע-רונג און אויב די פויערים ווילען נישט צאהלען, דארף מען זיי דערצו צווינגען און נישט ארויפווארפען די גאנצע לאסט אויף דער שטאדט!

ווען דער פריהלינג קומט הויבט זיך אן די צייט פון יאמער און געשריי. גראבסקי׳ס עגלה שפאצירט איבער די גאסען. דער עולם ציטערט פאר שרעק. מען ווייסט ניט וואס דער מארגענדיגער טאג וועט ברענגען: מען מעסט אויס שטייערען, מען נעמט דעם עולם א מאס.

ח. לאנדאו.

איך אייך מאכט אזוי, אז איך זאל נישט בלייבען מעהר לעבען.—

— אזעלכע שעהנעס קינד, ווי וואגסטו אזעלכעס? דו ביסט דאך נאר גאר יונג. עס מאכט נישט. שוין מיט א סך פון די האט געטראפען אזא זאך און פונ-דעסטוועגען זענען זיי נאך גליקליך געווען. ניין יונגעס פרוילין, די אפע-ראציע וועל איך נישט מאכען פאר קיי-נע געלד אין דער וועלט.—

— פאר וואס, הערר פראפעסאר, איהר וועט דאך ראטעווען דערמיט א מענ-שען.—

— דערפאר, ווייל איך וויל נישט קיינעם טויטען און פערניכטען. א ער-ליכער, געוויסענהאפטער דאקטאר האט אין זיך געוויסען און אויך א מענשלי-כע נשמה. ליידער, גנעדיגעס פרייליין, האסטו גראדע געטראפען אויף איינעם פון די דאזיגע דאקטוירים, וואס זייער אויפגאבע אין זייער לעבען, איז צו ראטעווען מענשען און זיי ווידער צו ריק ברענגען צום לעבען, אבער קיינ-מאהל נישט וועלען זיי טוהען א זאך, דורך וועלכער ס׳זאל געטוידט ווערען א צווייטע בעשעפעניש, וואס אליין האט עס נאך גארנישט געזינדיגט אויף דער וועלט. איהר קענט זיך ווענדען צו עמיצען אנדערש. וויען איז גרויס און ס׳איז גאנץ מעגליך, אז ס׳וועט זיך גע-פונען אזעלכער, וואס וועט אזא אפע-ראציע יא אונטערנעמען פאר געלד. איך אבער וועל עס נישט טוהן, איך קאן עס נישט. איך האב דערצו קיין הארץ נישט. —

— אבער, הערר פראפעסאר, האט ביילקע נאך מעהר גענומען פיבערען און רעדען דורך ספאזמען — מאכט די אפעראציע אזוי, אז אויף מיין ארט זאל בלייבען לעבען דאס קינד וואס איך טראג אונטער מיין הארץ. זאל איך באדיי פון דער וועלט געהן און דאס קינד זאל לעבען בלייבען. איך וויל זיין א קרבן און מיין לעבען אוועקגע-בען א צווייטען — מיין קינד, ניין הערר פראפעסאר איך קאן און איך וויל שוין מעהר נישט לעבען.—

— אבער וואס רעדסטו? ווי קאן א מוטער אזוי רעדען? דאס קינד, וואס וועט יעצט געבוירען ווערען, וועט דאך אזוי ארום בלייבען אהן א טאטען און אהן א מאמען. אויסער דעם, מיין לי-בעס קינד, אויב איך זאל יעצט דורכ-פיהרען די אפעראציע איז גיכער צו ערווארטען א קאטאסטראפע פאר דיר און דיין קינד. ביים יעצטיגען צושטאנד אין וועלכען דו געפונסט זיך איז זעהר מעגליך, אז ביי דער אפעראציע זאלען זיין צוויי קרבנות — דו און דיין גיי-געבוירען קינד.ביידע זענט איהר רע-

וואס הערט זיך אין ראדאם.

וואס איז דער ארושאנד מחויב צו זאגען און וואס נישט?

פיעל סוחרים, וואס ווענדען זיך צום „ארושאנד סקארבאווי", מען זאל זיי זאגען די מאטיוועו פארוואס מען האט זיי געשטעלט אזא גרויסען פאדאטעק אבראטאווי, ווערען אויך אינפארמירט, אז מען האט אזא סומע געשטעלט אויפ'ן סמך פון עדות-ערקלערונגען. די סוחרים פערלאנגען דעמאלט, מען זאל זיי זאגען ווער עס זענען די עדות.

מען דארף דעריבער אויפקלערען, אז דער ארושאנד סקארבאווי זאגט נישט קיינמאל קיין נעמען פון עדות און אינפארמאטארען, וועלכע שטעלען איהם צו ידיעות וועגען די סוחרים. דאס קאן אמאל זיין פון אייגענע בעאמטע און אמאל אויך פון פריוואטע עדות. מען האט נישט קיין רעכט צו פאדערען די נעמען. יעדער סוחר קען נאר בעטען מען זאל איהם זאגען וואסערע ציפערען האבען די עדות און די אינפארמאטארען אויפגעגעבען, כדי ער זאל קענען בעווייזען, אז זיי זענען איבערגעטריבען, אפילו די מיטגלידער פון די שאצונג'ס-קאמיסיע און אדוואלאווטשע קאמיסיע קענען נישט פאדערען פון דעם נאטשאלניק די נעמען פון זיינע אינפארמאטארען.

קליינע האנדווערקער וואס האבען בעקומען אבראטאווי וואס זאלען זיי טוהן?

האנדווערקער פון 8-טע קאטעגאריע וואס ארבייטען מיט איין געזעל, זענען לויט דעם געזעץ פריי פון פאדאטעק אבראטאווי. נישט קוקענדיג דערויף האבען פיעל אזעלכע האנדווערקער יא בעקומען צו צאהלען פאדאטעק אבראטאווי.

די דאזיגע האנדווערקער דארפען טוהן צוויי זאכען. ראשית מוזען זיי שרייבען א אדוואלאניע אין וועלכער זיי זאלען שרייבען, דאס זיי זענען בעפרייט לויט'ן געזעץ פון פאדאטעק אבראטאווי. צווייטענס זאלען זיי אויף דער צווייטער זייט פון דעם נאקאז פלאטניטשי אויפשרייבען, אז מען איז לויט'ן ארט. 8 פון אוסטאווא פושע מיסלאווא בעפרייט פון צאהלען אבראטאווי און דעם נאקאז צוריק אבגעבען אין ארושאנד סקארבאווי.

אינטערעסאנטער פראצעס פון די גמינע מיט די שוחטים.

(דער פראצעס, אין וועלכען ס'האט זיך געהאנדעלט וועגען רעליגיע און שחיטה איז פארגעקומען אום שבת.)

ווי ס'איז אלעמען בעוויסט האט מיט איניגע מאנאטען צוריק אויסגעבראכען א סכסוך צווישען די היגע שוחטים מיט דער גמינע, צוליב וואס די שוחטים האבען פערשטרייקט און זיך אבגעזאגט דאן ארייננצוטראגען די שחיטה-איינקונפט אין דער גמינע.

די אומשטענדען, וועלכע האבען ארויסגערופען דעם דאמאלדיגען שוחטים-שטרייק האבען מיר זיינער צייט אויספיהרליך בעשריבען אין אונזער צייטונג. צווישען אנדערע פרטים איז אויך געווען מיטגעטיילט דער פאקט, אז די גמינע האט נאכדעם, ווי די שוחטים האבען זיך ענטזאגט איינצוצאהלען דאס שחיטה-געלד, און עס פערהאלטען ביי זיך — געמעלדעט אין דער פאליציי וועגען גאנצען פאל, בעשולדיגענדיג די שוחטים אין פערהאפען קהל'יש געלד. אויפ'ן יסוד פון אט דער בעשולדיגונג (פשיוולאשטשעניע) האט די פאליציי צונויפגעשטעלט א פראטאקאל געגען די שוחטים און דעם גאנצען ענין איבערגעשיקט אין געריכט.

פאר צוויי וואכען, שבת דעם 28-ען קוויעציען, איז דער פראצעס בעטראכט געווארען אין פרידענס-געריכט. לויט דער בעשולדיגונג'ס-אקט זענען די שוחטים אנגעקלאגט געווארען פאר א הארבען פערברעכען, וואס דראהט ביז איניגע מאנאטען מיט קרימינעלען ארעסט. אויך אין די „וועזוואניעס" פון געריכט זענען די שוחטים אויפגעפאדערט געווארען אונבעדינגט זיך אליין צו שטעלען פערזענליך צום פראצעס.

אלס פערטיידיגער מצד די שוחטים איז ארויסגעטרעטען אדוו. פשילענצקי, וועלכער האט אויפגעוויזען, אז דא קאן קיין רייד נישט זיין פון „פשיוולאשטשעניע", מחמת לויט דעם אקולניק, וואס א נוגע דאס שחיטה-געזעץ, מוז ווערען געשלאסען א פריוואטער אבמאך צווישען דער גמינע מיט שוחטים, און אזוי ווי אזא אבמאך איז אויפ'ן יאהר 28/1927 נישט געשלאסען געווארען פאלט במילא אוועק די בעשולדיגונג געגען די שוחטים, אז זיי האבען פערחאפט פרעמד געלד. בעטראכטענדיג די גאנצע פראגע פון פראפעסיאנעלען שטאנדפונקט, בעהויפטעט ה' פשילענצקי, אז שחיטה איז א פאך און דאס שחיטה געלד, וואס די שוחטים בעקומען בעצאהלט אין זייער ארבייט'ס-לוין און דעריבער קאן דאס פערהאלטען דורך די שוחטים דאס געלד, וואס איז זייער אייגענער ארבייט'ס-האנאראריום, נישט בעטראכט ווערען אלס פערברעכען.

ה' פשילענצקי בעוויזט אויפ'ן גרונד פון דאקומענטען און פאקטען די אונטאקטישע האנדלונג פון די גמינע געגען די שוחטים, ווי אויך געגען דער מאכט וואס אנבעלאנגט די דאזיגע שטרייט-פראגע. ער מאכט א פארשלאג דאס געריכט זאל אבלייגען דעם פראצעס און ארויסרופען אלס עדות דעם ה' סטאראסטא, דעם שטאדט-פרעזידענט, דעם נאטשעלניק פון דער ווירטשאפט'ס-אבטיילונג פון מאגיסטראט און דעם וועטערינאר-דאקטאר פון שחט-הויז, וועלכע קאנען בעשטעטיגען, אז די שוחטים האבען כסדר גערופען די גמינע צו זיי וועגען א אויסגלייך און נאר די גמינע האט נישט געוואלט אונטערהאנדלען און אפילו נישט געקומען פערשטענדיגען זיך.

דאס געריכט האט די שוחטים פולשטענדיג פרייגעשפראכען.

* * *

דער דאזיגער פראצעס, וועלכער האט לויט זיין כאראקטער און אינהאלט צו טוהן מיט רעליגיע און שחיטה איז פארגעקומען אום שבת און די ראדאמער יודישע גמינע האט נישט בעוויזען חאטש אויסצופועל'ען דער פראצעס זאל אבגעלייגט ווערען אין א וואכענטאג. וואס אלס אנקלאגער האט זי עס, אפשר, געקענט טוהן.

נאך דעם גאנצען אויסגלייך און וואפענשטילשטאנד און דין תורה ביי די רביים צווישען דער גמינע מיט די שוחטים איז פארגעקומען דער פראצעס באדיי אום שבת און אבי איינצושטעלען געגען די שוחטים אין חד גדיא, דערפאר, וואס זיי האבען מורד געווען אין א צוויי-דריי גמינע-דעספאטען.

אט ווי אזוי מען ליקווידירט א קאמפף און מ'שטילט איין א מחלוקה.

פון האנדווערקער-קלוב

אויף דער לעצטער געמיינזאמער קאנפערענץ פון דער פערוואלטונג און פארשטעהער פון אלע פעראיינען איז פון די ביידע בעשלאסען געווארען אדורכצופיהרען א זאמלונג אויף לאקאל-פאנד, ווי אויך פאר'ן מצבה-פאנד פאר'ן פערשטארבענעם פרעזעס ל. בריליאנט ז"ל.

אלע האנדווערקער דארפען געהן אין מאגיסטראט נאך רעגיסטראציע-קארטען.

די פערוואלטונג פון האנדוו.-קלוב פאדערט אויף אלע פעראייסטרירטע מיטגלידער, (ווען צען) אז זיי זאלען אין פערלויף פון די נאהנטסטע טעג געהן אין מאגיסטראט מיט די פאטענטען פון 1927 יאהר און ארויסנעמען די רעיעסטראציע קארטע (אין ווידזשאל אדמיניסטראציע פון די רעכטע שטוב) און די וועלכע האבען זיך נאך נישט

זיקירט. די אפעראציע איז פאר דער צייט און איך ראטה דיר ווי אנ'אייגענער פאטער צו בלייבען געדולדיג און זיך בערוהיגען און אבווארטען די געהעריגע צייט, ווען דאס קינד וועט פאלען אויף דער וועלט...—

דער פראפעסאר האט געוואלט ווייטער רעדען. אבערביילקע איז געווען אזוי צוטראגען און אויפגערעגט, אז זי איז ארייננגעפאלען אין די רייד פון פראפעסאר, נישט לאזענדיג איהם פערענדיגען. זי האט זיך אזוי יאמערליך צעוויינט, אז אפילו דעם פראפעסאר האט עס געריהרט. ביילקע איז איינגאנצען ארויס פון גלייכגעוויכט און זיך א ווארף געטוהן אין די ארעמס פון אלטען פראפעסאר און דארט ארייננגעביטערט: — אבער וואו וועל איך געהן מיט מיין קינד, מ'וועט דאך מיך און דאס קינד פערטרייבען פון יעדען ארענטליכען הויז. איך וועל דאך ביי אלע מענשען הייסען א אויסגעלאסענע פרוי און מיין קינד — א ממזר. ווי וועל איך קענען אויסהאלטען אזא בושה? ניין, העדר פראפעסאר, איך וועל קיינמאהל מיך נישט אויסקורירען אין מיין געבורט'ס-שטאדט. מיינע עלטערען וועלען פאר דער צייט געהען פון דער וועלט. אונזער הויז וועט אונטערגעהן און דאן, אה דאן, בלייבט נישט מעהר נאר דער איינציגער אויסוועג: זעלבסט-מארד און דאן וועט אייער אייביגקייט פערארורזאכען מעהר ווי צוויי קרבנות.—

ביילקען האבען געשטיקט די ווערטער אין האלדז. זי האט מעהר נישט געקענט ארויסברענגען א ווארט. זי האט ארייננגעהעשעט אין די ארעמס פון פראפעסאר און זיך צעוויינט מיט אזא שטורמיש-ספאזמאטיש קול, אז די פאציענטען, וואס האבען געווארט אין פאדערשטען זאהל האבען זיך דער שראקען און צעטומעלדיג אנגעקוקט פער'חידוש'ט איינער דעם צווייטען...

(פארזעצונג קומט).

פעריעסטרירט זאָלען זיך תיכף מעלדען אין ה. קלוב.

רעקירסען ביז'ן 15-ען מאי

די פערוואלטונג פון האנדוו.-קלוב מאכט אייך אויפמערקזאם, אַז דער לעצטער טערמין פון אָנגעבען רעקורסען איז ביז דעם 15 ד. ח. און צוליב זאָלען די אלע, וועלכע פיהלען זיך בנ'עולה'ט, אַז זיי זאָלען אָנגעבען רעקירסען.

פּילט אויס די פאַרמוליאַרען פון די אַסעקוראַציע געזעלשאַפטען

די פערוואלטונג פון האנדוו.-קלוב וואָרענט די מיטגלידער, וועלכע האָבען בעקומען פאַרמוליארען פון די אסעקוראַציע געזעלשאפט אין לעמבערג, אדער קראָקע, אָדער פון סטאַטיסטישען אמט אין וואַרשאַ, אַז זיי זאָלען אונבעדינגט צום טערמין ווי געהעריג אויספולען די פאַרמוליארען, וואָרום אין געגענטייל דראָהען גרויסע שטראָפען.

אַלע נויטיגע אינפאָרמאַציעס ערטיילט דער סעקרעטאריאט פון קלוב אין די אָוענד-שעה'ען פון 7 — 9 אין אָוענד.

מאַטורעלע עקזאַמענס פון יודישע למודים אין גימנאַזיום „פשיאַטשול וויעדזי".

דעם 19-ען קהיעציען איז פאַרגעקומען צים ערשטען מאָהל אין די היגע גימנאַזיום פון „פשיאַטשול וויעדזי" א מאַטורעלער עקזאַמען פון יודאאיסטישע למודים, ווי רעליגיע, העברעאישע שפּראך, ליטעראַטור, תנ"ך און יודישע געשיכטע.

ספעציעל צום עקזאַמען איז געקומען דער בעקאַנטער העברעאישער דיכטער ד"ר יעקב כהן, וועלכער וויזיטירט יודאאיסטישע למודים אין די יודישע גימנאַזיעס אין פוילען.

אויפן עקזאַמען האָבען זיך בעטייליגט דער דירעקטאָר פון גימנאַזיום און די לעהרערס פון די יודישע למודים, פאַרשטעהער פון דער פערוואַלטונג א. אנד.

אויסגעהאלטען דעם עקזאַמען האָבען פאָלגענדע שילער: ביאלסקי אברהם, קורץ גרשון, ראָטענבערג ישעיהו, ווייספוס זאב, קאַץ מאיר, גאָלדשטיין שמחה, קופערבערג רפאל, טענצער זיסקינד און צווייגעל יצחק.

היינטיגעס יאָהר וועלען פאַרקומען מאַטורע-עקזאַמענס אין לאָקאַל פון גימנאַזיום „פשיאַטשול וויעדזי".

היינטיגע וואָך האָבען זיך אָנגעהויבען די מאַטורע-עקזאַמענס פון די שילער און שילערינס פון די גימנאַזיעס „פשיאַטשול וויעדזי". דער פעדאַגאָגישער ראַט האָט צוגעלאָזט 19 שילער און שילערינס צום עקזאַמען.

אַלס מיטגליעדער פון דער רעגירונגס-עקזאַמען-קאָמיסיע זענען בעשטימט געוואָרען צום ערשטען מאָהל אַלע לעהרער'ס פון דער 8 ער קלאַס און דער דירעקטאָר פון גימנאַזיום אינזש. רוסאַק אַלס געהילף פון פאַרן צענדער.

די עקזאַמענס קומען פאָר אין אייגענעם לאָקאַל אויף קילינסקי 13.

די נעמען פון די שילער, אָדער שילערינס, וועלכע וועלען בעקומען מאַטורע וועלען פערעפענטליכט ווערען אין אונזער צייטונג.

„עזרה" טרעט-צו צו דער בוסק-אקצ ע.

דאָנערשטאג דעם 3 ה. ח. איז פאָרגעקומען א זיצונג פון פערוו. „עזרה". צווישען אנדערע איז געוואָרען בעטראכט די בוסק פראגע. ס'איז געוואָרען בעשלאָסען, אז היי יאָהר וועט „עזרה" שאפען אין בוסק א „פרושיטוּלעק" פאר ראדאָמער קראנקע געטיילט אין דריי סעזאָנען איינגעאָרדענט מיט אַלע בעקוועמליכקייטען לויט'ן מוסטער פון וואַרשאַוער „אחי עזר" אין פשעכאָטשינעק. די געזעלש. „עזרה" וועט האָבען אייגענע קוך, ווי אויך מעדיצינישע הילף. יעדען חדש וועט ווערען אַבגעשיקט א צווייטער טראַנספּאָרט.

בכדי ענטגילטיג אדורכצופיהרען די אקציע האָט די פערוואלטונג בעשלאָסען, אַז נעכטען, דאָנערשטאג, זאָלען קיין בוסק פאָהרען די ה'ה פרעזעס אדלער איתמר און סעקרעטאר ד"ר שענדעראָוויטש.

פון ספּאָרט-פעלד

אונזער וואַרשעטער נצחון פון בר-כוכבא

דער יודישער ספּאָרט-קלוב בר-כוכבא ענטוויקעלט זיך כסדר און מיט זיינע אויסצייכענונגען פערשטאַרקט ער די האָפנונג אויכצוואַקסען מיט דער צייט אַלס איינער פון די שטאַרקסטע ספּאָרט-קלובען אין דער וואָיעוואודזטווא. דאס האָט געזעהן דער מעטש. וואָס בר-כוכבא האָט אין פערגאַנגענעם שבת געשפּילט מיט דעם פּיל-באָל שטאַרקער ענטוויקעלטען פוילישען ספּאָרט-קלוב „טשאַרני". דער מעטש איז פאָרגעקומען אויפ'ן ספּאָרט-פּלאַץ פון 72-ען פ. פ. און האָט צוגעצויגען א גרויסען עולם צושויער פון יודען און קריסטען.

אויף דער ערשטער העלפט האָט בר-כוכבא געהאט די איבערמאַכט און נישט קוקענדיג דערויף געלונגט „טשאַרני" צו מאכען א גאָל. אויף דער צווייטער העלפט האָט בר-כוכבא געשפּילט מיט א שטאַרקער אָמביציעזער קראַפט אַבשלאָגענדיג אַלע אטאַקעס מצד דעם געגנער. בר-כוכבא האָט ארויסגעוויזען אין א גרויסער מאַס טעכניק און פון איהר פערטיידיגונג'ס פּאָזיציע איבער אַלס אַנגרייפער צום געגנער'ס טויער. בר כוכבא ציעלט כסדר שטאַרקע שאָסען צו טשארני'ס פראָנט, און נאָר א דאנק דעם פלינקען טויערמאַן פון טשארני ווערען זיי צוריק אַפּגעשלאָגען. דער כח פון אַמביציע האלט אונטער דעם מוטה פון די בר-כוכבא-שפּילער און אונטער'ן דרוק פון וועלען אויסגלייכען דעם רעזולטאט ווערען זיי געטריבען אין א פערביטערטען קאמפף און אין די לעצטע 10 מינוט מאכען זי צווייי שטורמישע גאָלען אין טויער פון טשארני.

דער דאָזיגער נצחון 2 געגען 1 לטובת בר-כוכבא איז פאר ארומען געווען אונערוואַרטעט און איז ... ווארען מצד דעם ... יודישען עולם מיט רוישיגע אַפּלאָדיסמענטען.

•

מכבי—השחר 0:2 (0:1)

דעמזעלבען טאָג 5 אז. האָבען אויפן ספּאָרט פעלד פון ר. ק. ס. געשפּילט א קוואַליפיקאַציע-מעטש ווענען א איבערגעהן אין קלאַס „בע" די אויבענדערמאָנטע יודישע ספּאָרט-קלובען און איז פערענדיגט געוואָרען מיט א נצחון פון מכבי 2 געגען 0.

• • •

פויל. און יוד. רעפּרעזענטאַנץ (1:3) 1:8

צומאָרגענס זונטאָג איז אויפ'ן ספּאָרט-פעלד פון ר. ק. ס. פאָרגעקומען א אינטערעסאַנטער מעטש צווישען די פוילישע און יודישע רעפּרעזענטאַנץ פאר וועלכע דער איינקונפט איז בעשטימט געווען פאַר'ן ספּאָרט-פערבאנד אין פוילען. די יודישע רעפּרעזענטאַנץ וועלכע איז בעשטאַנען פון 5 בר-כוכבא-שפּילער, 5 מכבי-שפּילער און 1 פון יוטשניא, איז געווען שלעכט צוזאמענגעשטעלט: און האָט מיט איהר שוואַכער מאַנשאַפט ניט געהויבען; געשפּילט און איז נישט געווען געלונגען צוזאמענגעשטעלט. דאַגעגען די פוילישע רעפּרעזענטאַנץ איז געווען גוט און זי האָט אהן א וועלכער ס'איז שוועריגקייטען געמאַכט 8 גאָלען.

ש — ס.

יעהרליכער אַלגעמיינער פערזאמלונג פון באַנק פאָווּשעכנע (לובעלסקא 27).

אין דער ראדאָמער באנק פאָוּשעכני, לובלינער 27, איז דעם 22 טען קוויעציען פארגעקומען די יעהרלכע אַלגעמיינע פערזאמלונג, אין וועלכער ס'האָבען אנטייל גענומען ביז 100 מיטגלידער. די פערוואלטונג האָט מיטגעטיילט דער אַלגעמיינער פערזאַמלונג, אַז די באַנק איז אָנגעשלאָסען געוואָרען אין לענטערגער פּיפולדזיעלטשא פעראיין און אַז די פערוואַלטונג האנדעלט אייך אונטער מיט א וויכטיגער באַנק-אינסטיטוציע וועגען בעקומען א גרעסערען קרעדיט און די אונטערהאנדלונגען זענען אויף א גוטען וועג.

דער בעריכט ... דורך די פערזאמלטע אויפגענומען מיט צופרידענהייט

די באַנק מעלדעט, אז זי נעמט אָן אויף קעלין אינקאסעס צום פּרייז פון 1 זל. פאר א וועקסעל.

11 09

וויכטיג פאַר סוחרים.

ביטע - ביורא „פּיאַליטעקס" וואָהעל 5

רעקורסען, ביטעס צו דער שטייער-מאכט און אלע אדמיניסטראַציעס, קאָמונאַלע אמטער, ווערע אויס'ן ביפס... אופ. ערלעדיגט אין דער בעקאַנטער שריפט-ביורא „פּראַליטעקס" וואָהעל 5.

די ביטע-ביורא „פּיאַליטעק." אינפאָרמירט איהרע אינטערעסאַנטען קלאָר און ריכטיג וועגען פערשידענע אנגעלעגענהייטען און אין די ביטעס ברענגט זי צום קלאָרסטען אויסדרוק אויפ'ן לאָגישסטען און פערשטענדליכסטע אופן די בעגרינדעטע און געוויכטיגע מאָטיווען פון די פעטענטען.

קומט און בעווינדערט
די הערליכסטע
טאַפּעטען
די נייעסטע פאַסאָנען
ביי די בעסטע בעדינגונגען
ש. שטיינמאַן
לובלינער 21.

שוין צום צווייטען מאָהל איז דער שטאָדט-ראַט געצווינגען אַראָבצונעמען די הלוואות-פראָיעקטען פון טאָג-אָרדנונג.

אויף עהערנעכטען, מיטוואָך, האָט דער שטאָדט-ראָט גערופען צוויי אויסערגעוועהנליכע זיצונגען: אויף האלב אכט און 9 אָוועגד. דער טאָג-אָרדנונג פון ביידע זיצונגען איז געווען כמעט איין און דער זעלבער: בעשטעטיגן די מאַגיסטראט פאָרשלאָגען צו מאכען דריי הלוואות, וואָס בעטרעפען צוזאמען א סומע פון אַנדערטהאַלבען מיליאָן זלאָטעס. די דאָזיגע הלוואות האָבען געזאָלט בעטראָכט און אנגענומען ווערען אין איין אָיפנד אין דער ערשטער און צווייטער לעזונג.

דער צוועק פון די הלוואות איז אויף אומזאָץ קאפּיטאל פאר ביידע מאַגיסטראַט-אונטערנעהמונגען: פאבריק „סופּערפאָספאַט" און פאר קאנאליזאַציע-אינסטאלאציעס - א סומע פון 300.000 זל.; אויף אויסציבויען א שטאָדטישע צעגעלניע — 600.000 זל. און אויף אַ באהן-ליניע צום שחט-הויז—600.000 זל.

די זיצונג, וואָס איז געווען בעשטימט אויף האלב אכט האָט זיך אָנגעהויבען 9 אזייגער. ביים פעסטשטעלען די צאָהל אָנוועזענדע ראטמענער ווייזט זיך ארויס, אז ס'איז נישטאָ קיין 30 ראטמענער, וועמענס אנוועזענהייט עס איז לויט די רעגולאָמין-פאָרשריפטען א נויטווענדיגקייט בשעת ס'ווערען בעטראַכט הלוואות פראגען. אַלע יודישע בירגערליכע ראטמענער און אַלע רעכטע זענען אבסאָלוט נישט געקומען צו דער זיצונג אין שטאָדט-ראָט.

ביים ערעפענען די זיצונג געפינט זיך אויס'ן זאהל בלויז די ראַטמענער פון פּ. פּ. ס., יודישע ראטמענער פון בונד און פועלי-ציון און פון צענטרום.

צווישען די פאַרגעליינטע קאָמוניקאַטען, וואָס זענען אריינגעפלאָסען צום פרעזידיום פון שטאָדט-ראָט, ווערט דורכ'ן סעקרעטאַר פאַרגעליינט א בריף פון ה' יאקוב בריליאנט, וועלכער בעט, אז דער שטאָדט-ראָט זאָל בעשטימען א סומע אויף צו העלפען אויפשטעלען זיין פאָטער ל. בריליאנט, אַ מצבה. דער בריעף ווערט צוזאמען מיט אַנדערע ענינים אָבגעשיקט צום מאַגיסטראַט אויף ארויסצוזאָגען זיך וועגען דעם.

דאן נעמט א וואָרט דער וויצע פרעזידענט אוזשעמבלאָ, וועלכער גיעט אַן פאָלגענדע ערקלערונג: אזוי ווי איינצעלנע מענשען, און זאָגאר גאנצע פּ-אקציעס, גיבען איבער, אז ער זאָל האָבען דעם ערשטען מאי געהעצט דער ארבייטער-דעמאָנסטראציע געגען איינצעלנע ראַטמענער, אזוי פון די יודישע און פוילישע רעכטע — ערקלערט ער, אז ער האָט קיינעם נישט בעליידיגט פערזענליך, מחמת אין פרינציפּ שוינט ער זיינע פּאָליטישע געגנער און טמיצען פערזענליך צו בעליידיגען איז ביי איהם א אויסגעשלאָסענע זאך. וואָס אנ'אמת האָט ער יאָ אָנגערופען די נעמען פון די יודישע און פוילישע בירגערליכע און רעכטע ראטמענער, אָבער דאָס האָט ער נאָר געטוהן אלס מיטגליד פון א פּאָליטישע פארטיי, וועמענס אינטערעסען ס'זענען ביי איהם טייער, אָבער נישט מיט א כ'ון אויף וועמען ס'איז צו הינצען אָדער פערזענליך עמיצען צו בעליידיגען.

ווען ס'קומט צו צום פונקט וועגען די הלוואות ערקלערט דער פאָרזיצענדער, ה' קעלערכ-קראוז, וואָס צוליב דעם, וואָס די רעכטע און די יודישע ראטמענער זענען גענצליך נישט געקומען, און זייער אבוועזענהייט איז גורם, אז ס'זאָל נישט זיין די געהעריגע קוואָליפיקאציע-מעהרהייט פון 30 מאן, אלזא אין ער, צו זיין גרויסען בעדויערן, געצווינגען די פראגע פון הלוואות וועלכע איז אזוי וויכטיג, אראָבצונעמען צום צווייטען מאָהל פון טאָג-אָרדנונג.

איינער פון די פּ.פּ.ס'ישע ראָטמענער קלאשינסקי טראגט אריין א פאָרשלאג צו בעשטראָפען די ראכמענער, וואָס זענען נישט געקומען אויף דער זיצונג, מיט 5 זלאָטעס יעדען איינעם. דערפאר וואָס זיי האָבען פריהער נישט געמעלדעט דעם שטאָדט-ראט די כבוד פון זייער נישט קומען. דער פאָרשלאג ווערט איינשטימיג אָנגענומען.

דער פונקט, אז ביים מאגיסטראט זאָל געגרינדעט ווערען א שפּאָרזאַמקאסע ווערט רעפערירט דורכ'ן וו. פרעזידענט אוזשעמבלאָ, וועלכער זאָגט, אז דאס וועט ברענגען נוצען די שטאָדט ווי אויך ערמעגליכען אנצונעמען ביי הויז-ווירטען וועקסלען פאר זייערע קאָמונאלע שטייערן. און אויך אָרויסבארגען הלוואות אויף אינסטאלאציע-ציועקען. דער ענין ווערט איבערגעשיקט אין דער רעגולאמין און פינאנץ-בודזשעט-קאָמיסיעס.

דער פונקט וועגען נאָרמירען די האנדעל'ס-שעה'ען ווערט אראבגענומען צוליב דעם, וואָס די געהעריגע קאָמיסיע האָט נאך נישט צוגעשטעלט איהר מיינונג אין דער הינזיכט, און דאָס וועט בעטראכט ווערען אויף א צווייטער זיצונג.

צווישען די פרייע פאָרשלאָגען ווערט פון איינעם פון די צענטרום-ראטמענער אריינגעטראָגען אנ'אנפראגע, צי דעם מאגיסטראט איז בעוויסט, אז די עלעקטראָווניע האָט געהעכערט מיט 10 גראָשען אויף יעדען קילאָוואט פון ערשטען קוויעציען-אָן. און אויב ער ווייסט זאָל ער אָנווייזען צוליב וואָס פאר א אורזאכען.

פרעז. אוזשעמבלא ערקלערט, אז די העכערונג איז דעם מאגיסטראט בעקאנט. און לויט'ן אָבמאך פון מאגיסטראט מיט דער עלעקטראָווניע דיענט דער לעצטער דאָס רעכט צו העכערן די פרייז לויט דער פראָפּאָרציאָנעלער שטייגערונג פון קוילען. אויף דער צווייטער זיצונג וועט דער מאגיסטראט אָבגעבען א בעריכט, צי די העכערונג פון עלעקטריע אין א בערעכטיגטע.

די זיצונג האָט געדויערט 45 מינוט.

די ה"ה טייטעלבוים און קעסטענבערג זאָלען ארויסגערופען ווערען אויף עקזאַמען אין דער וואָיעוואודכטוואָ.

אין שטאָדט האָבען זיך פערשפּרייט קלאנגען, אז דער מ"ה טייטעלבוים און הר' קעסטענבערג זאָלען ארויס-גערופען ווערען אויף אנ'עקזאמען אין דער וואָיעוואודסטוואָ קיין קעלץ. דער עקזאמען זאָל האָבען צו דעצ[illegible]ירען וועמען ס'זאָלען איבערגעגעבען ווערען די ב[illegible]ער פון „סטאַן-ציוויליני".

אויף וויפיעל די קלאנגען זענען בעגרינדעט ווייסען מיר נישט. מיר גיבען איבער די ידיעה אזוי ווי מ'רעדט אין שטאָדט, אהן שום פעראנטוואָרטליכקייט פון אונזער זייט.

די לעצטע אָבשיערס-פאָרשטעלונגען פון קאָמפּאַניע-עצ'ענס טרופּע.

די פאָרשטעלונגען „ראספּוטין" און „איהר גרויסער סוד", וואָס זענען אויפגעפיהרט געוואָרען דעם פאָריגען פרייטאג און שבת-צונאכט זענען אראב מיט ערפאָלג. גאָר בעזונדערס איינגעגעבען האָט זיך די מעלאָדראמע „איהר גרויסער סוד" אין וועלכער כ'גאנצע אנסאמבל איז געווען וועלטען-גוט איינרעזשיסירט און האָט דעריבער געקלאפּט ווי איין גאנצעס אויף דער ביהנע.

א העכסט-געלונגענעם טיפּ האָט געגעבען פּאָליאקאָוו. ער איז געווען ממש גאָלד אין זיין ראָלי'ע (אלס גימפּעל פּרעזידענט).

יעדער האראקטער-שטריך, יעדע בעוועגונג און אפילו די בעטאָנונג פון זיין רעדענס-ארט און אויססברוך איז דורכגעדרונגען מיט עכטען קאָמיזם. דער עולם איז פשוט ענטציקט פון זיין גלענצענדען און דיכטיג אָבקאָפּירטען דאָס טיפּישע כלל-טהועריי און די פּסיכאָלאָגישע אייגענשאַפטען פון פּרעזעסען פון די פעראיינען און אָרגאניזאציעס. פּאָליאקאָוו ווערט בעדאנקט פון גאנצען עולם מיט הילכיגע אפּלאָדיסמענטען און מ'לאָזט איהם פשוט נישט אראָב פון דער סצענע.

די ארטיסטען ראבינאוויטש, באָריסאָווא, אניעלא האָבען זייערע ראָליען גלענצענד אויסגעפיהרט. די פרויען לאָטאָוויטש, יאָזין און ה' גאָלדפארב האָבען גאנץ פיין געשפּיעלט. בכלל האָט „איהר גרויסער סוד" זעהר גוט אויסגענומען ביים גאנצען טעאטער-פּובליקום.

היינטיגען פרייטאג, שבת און זונטאג וועט קאָמפּאניע-עצ'ענס טרופּע געבען די לעצטע דריי פאָרשטעלונגען און דאן פאָהרט זי אָב קיין ווארשא, וואו זי וועט אויפטרעטען אין כקאלא-טעאטער.

די געזעגנונג'ס-פאָרשטעלונגען פעררדיענען באמת זיי זאָלען מאסענווייז בעזוכט ווערען פון אלע ליבהאבער פון יודישען טעאטער. מיט זיין צאָהלרייכען בעזוך דאַרף דאָס יודישע ראָדאָם געבען א אויסדרוק פון אנערקענונג פאר דער קאָמפּאניעץ-טרופּע, וועלכע האָט מיט איהרע גאַסטראָלען פערשאפען א גייסטיגען גענוס דעם יודישען טעאטער-עולם אין ראדאָם.

זונטאג שפּיעלט קאָמפּאניעצ'ענס-טרופּע פאר א וואהלטהעטיגען צוועק. דאָס מאָהל וועט אויפגעפיהרט ווערען „די מאמע פון דער וועלט" און די הכנסה וועט געהן לטובת די געזעלשאפט „לינת הצדק".

ס'אין צו האָפען, אז די יודישע בעפעלקערונג וועט וואַרים אונטערשטיצען די דאָזיגע פאָרשטעלונג און אויסקויפען אין א גרעסערער צאָהל די בילעטען פון וואָס דאָס געלד געהט פאר אָרימע קראנקע.

בריעף אין רעדאקציע.

ג ה' רעדאקטאָר.

איהר ווערט געבעטען אבצודריקען פאלגענדעס אין צוזאמענהאנג מיט'ן ארטיקעל אין אייער וו. צייטונג, נומער 206 — א. קעפעל „נא דיר א צווייטער און פערקויף מיר די נשמה".

נישט ריכטיג איז, אז די היגע איריישע גמינע האָט געזאָלט ארויסנעמען א אויסצוג פון די, וועלכע געניסען פון דער „עזרה" שטיצע, בכדי דאָס אויסנוצען צו פּסל'ען דאָס וואהל רעכט — פון די זעלבע — ביי די נעכסטע קהלה-וואהלען אין אונזער שטאָדט. נישט ס'האָט זיך צו אונז קיינער פון דער גמינע-פערוואלטונג — נישט פריוואט און נישט אָפיציעל — וועגען דעם זעלבען זיך געווענדעט. אויך איז נישט ריכטיג, אז די גמינע האָט ערטיילט א סובסידיע אויף דער פּסח-אקציע—אונזער געזעלשאפט—אין דער גרויס פון זעקס טויזענד זל.; פאקטיש איז געוואָרען בעשטעטיגט די סומע אכט טויזענד זל.

וועלכעס מיר קאָנען איינקאסירען ביי די עטאט-צאָהלער אויס'ן גמינע-רעכנונג פון עטאט פון יאָהר 1927.

גלייכצייטיג מערקען מיר אָן, אז ס'איז גישט אויסגעשלאָסען ביי די נעכסטע וואהלען צו דער קהלה זאָלען מיר ווערען אויפגעפאָרערט דורך דער אדמיניסטראטיווער-מאכט אזא אויסצוג אויפצוגעבען, וועלכעס האָט געהאָט א אָרט ביי די פריהערדיגע קהלה-וואהלען.

(—) פרעזעס **איתמר אדלער**

(—) פ/ סעקרעטאַר **ל. פישמאַן.**

בעריכט׳ס-טעטיגקייט

פון דער פסח אקציע, דורכגעפיהרט דורך דער הילפ׳ס געזעלשאפט „ע ז ר ה״ אין ראדאם אין יאהר 1928 (תרפ״ח)

הכנסה

געזאמעלט ספעציעלע נדבות (מעות חטים)	7.056.89	
ספעציעלע סובווענץ פון דער גמינע פערוו. אין ראדאם (א ק. אויף די בעשטעטיגטע 8.000 זל.)	4.160.00	
פון פערקויפטע פראדוקטען (פערבליבענע $13^1/_2$ קלג. פאטאקאל א׳ 3.20 און 5 קלג. צוקער א׳ 1.70)	51.72	
פערנוצט פון געזאמעלטע אויף פורים-ליסטעס	173.78	11.442.39
פערבליבען רעכנונגען אבצורעגולירען		2.097.24
		13.53963

אויסגאבען

אויסגעצאהלט פאר 4.883^{80} קלג. מצות א׳ 1.81			8.836.50
„ „ 500 „ פאטאקאל א׳ 3.20			1.600.00
„ „ 879 פלאשען ויין 0,5 א׳ 1.37	1.203.95		
„ „ „ 225 „ „ 0.3 א׳ 0.82	184.48		1.388.43
„ „ 460 קלג. צוקער א׳ 1.70 (צום רעכנונג פאר טרעגער און סטעמפעל)			785.67
„ „ 1.125 קלג. ציבאלעס א׳ 0.55			618.75
„ „ 140 „ ליכט א׳ 1.55 (שטיק 18.200) (און טרעגער-קאסטען 0.85)			217.85

אויסגאבען פערשידענע

פאר טרעגערס, דראזשקעס ביים זאמלען נדבות א.ד.ג.	14.35		
אויפרופען און דרוק (דעקלאראציעס, ביכלעך) „	60.00		
פאפיר-בייטלען צום צוקער	12.68		
וועקסעל בלאנקעטען	5.40	92.43	13.539.63
			13.539.63

פעיטיילונג׳ס-צוזאמענשטעל: פערטיילט געווארען צווישען 1.183 פאמיליעס (פערזאן 4.671)

מצות קלג. 4.883^{80} פאטאקאל קלג. $486^1/_2$ צוקער קלג. 455 ציבאלעס קלג 1,125 וויין פלאשען 1.104 ליכט שטיק 11.200

געמעז פון די שפענדער לטובת דער פסח-אקציע ארגאניזירט דורך „עזרה״ אין יאהר תרפ״ח

אויסגעגעבען די גרויס פון די סומעס לויט׳ן לאטייניש אלף-בית.

צו זל. 300 באנק פאר האנדעל און אינדוסטריע (דריטער מאי פלאץ 2)
„ 260 ה׳ צמח מ.
„ 200 פירמע „לעשטש-טייכמאן״
„ 167^{74} „ „לעסלויער און זיהן״
„ 150 „ „מארטאפעל״, ראטענבערג אברהם
„ 100 ה״ה: צוקער משה, פירמע „צוקער-גוטמאן״, גאלדבערג אברהם, „ברידער קורץ״, מינצבערג שלמה, רובינשטיין משה, שטרויס (קאפטור). פירמע „ווערצהייזער, מרגלית און קאנער״
„ 75 זינגער איטשע
„ 60 פירמע „דיאמענט-ראזענבערג״
„ 50 ה״ה: בירנבוים חיים, פישמאן אברהם, גארפינקעל משה, גליקשטיין ר., גאלדבערג אהרן, גינזבורג נ., העלצמאן ק., קארמאן שמערל, פירמע „קעניגזבערג-צימערמאן״, לאנדוי פאביאן, לעווין ש. ג. ניימאן נ., „ברודער ריכטמאן״, רוטמאן אברהם (װארשא) און זיידענשניר.
„ 49 קירשבערג ג.; 47 זל. געזאמעלט דורך ה׳ גאטליב ל. (דלוגע) און זל. 44.55 ה׳ פישמאן שמעון (בוינעס איירעס).
„ 40 אדלער סאמועל, האנצבערג ב., ד״ר קעלערווארם, קארמאן שמואל.
„ 36 אשקנזאיר, פערסטער מ.; 32 זל. פירמע „פאטאקאל״ בענדין; 31 זל. ה׳ רייך בנימין.
„ 30 „באנק פאזשעכני״, פירמע „צוקרא ספושעדאזש״, פוקס א., הארוויטש מ., פירמע „לאנדוי נאבריסקער״, ליטוואק ז., מערין א. פערלא, טייטעלבוים ו. ד. און ווערבער י. מ.
„ 25 צמח יעקל (יווארשא), דאברושינסקי י., הענדעל י. ש. קאפלאן ש., קאפער ד., פירמע „ברודער קארמאן״ (מאניושקי), לעווין א. י. „לאסטמאן-האכבערג״ לאקס א., מילשטיין נחמיה, מילשטיין ג., ריכטמאן ק., ראטענבערג י., ראזענבערג י. מ., סאפערשטיין א., שיינפעלד י. ל., חייצהענדלער איטשע, חייכפוס א. (דלוגא) און זילבערבערג י. ז.
„ 20 בירענבוים יוסף, בלאטמאן מ. פ., בוימאן ח., פירמע „צוקער-מעלכיאר-אדלער״, צעסארסקי י., דאנציגער ל., ערליך א. ב., פישמאן מלך (רווינסקי), פריד י., „פרידמאן-גלינקעוויטש״, גרין יוסף, גיעלטשינסקי נ., הערשענשטרויס י., האמערשטיין מ., „קארמאן-פרידלאנד״, קארמאן ה. ל., לאנגער מ., לאנדוי הינדא, רוטמאן יוסף, ראקאטש ל., רוטמאן טובה, שטיינמאן יוסף, סאנדעל (אבאזשיסקא) סאווא ד. און זיגמאן מ.
„ 16 בירענבוים מ. א.
„ 15 פרעזעס אדלער איתמר, אבראמאוויטש ז., בערקאוויטש ל., בלאטמאן ד. (דלוגא), בארענשטיין י., צימבאליסט מ., פרידמאן מ. י., פעלדמאן ה., „ברידער פרידמאן״, פרידמאן בנימין (וואהל 39), גערשטיין ר., גליקלער ה., גוטשטאט ה., גרין איטשע

צו זל. 15 גאטליב אלי׳, גאלדבלום ה. א., „ברידער גאלדפארב״ (שוויעזשא) הערשענהארן ה., קשענסקי ש., קימעל (סקאריש.), קויפמאן י., ריישער ש., „רעכטמאן ה. און זיהן״, ראיאל י. מ., טענענבוים י. (זואהל), טאבאקמאן ש., ד״ר מ. טענצער, פרוי טענצער א., טענענבוים אלי׳, אורבינדער ד. און זיגמאן נ.
„ 12 סאנקעוויטש ש.
„ 10 אדלער י., אייזמאן ש., בינענטאהל אבנר, בערקמאן ז., בוימאן צ., בעקערמאן לעאן, בריפטרעגער (סט. קראק.), בערקמאן ש., בראווער ח., ברעכלויער א., באנקער ה., ד״ר צונג, ציטרין ח. י. ציטרין ש., צינא מ., צינגיסער מ., צווייגענבערג ק., דרעזנער חיים, דיאמענט י., דאנציגער פ., פישמאן איטשע (רינעק) פעלדשטיין מ., פינקעלשטיין ל., פינקעלשטיין מ., פרידמאן ה. (ספאצערנא). ד״ר פינקעלשטיין וו., פערסטער ח., פרידמאן י. (לוב. 24). פרידמאן א., געליבטער א., גוטשטאט אסתר, גאלדקארן ש., גאלדפארב פ., גאלדפארב פיליפ, גארפינקעל איתמר, גאלדפיין י., גאלדשטיין י., גאלדבערג ז., גרינבוים ש. ל., גוטמאן י., האכמאן ב., הירשזאהן מ., האלץ י., האפענהיים מ., האפמאן פ., הירשבערג מ., הירש ז., קאץ מ., קארמאן אלי׳. קירשענבוים ז., קורצווער סט., קארמאן (לובל. 21), קרול י., קארמאן אנשעל, קירשענצווייג מ., קרימאלאווסקי וו., ד״ר קאדישעוויטש, קירשענבלאט (לובל. 30), ליכטענשטיין פ., ליטוואק ח., ד״ר לעווי מענטליק א., אדוואקאט מאיר, מרגלית (קאזשענ.), מילמאן מ. ל. מוסמאן נ., מאנדשיין י., מאכאראווסקי מ., ניימאן ב. (רווינסקי), נירענבערג מ. י., ניימאן חיים, ניימאן ש., דענט. נאדעל, פעפער שאול, ראקאטש פ., רובינשטיין מ. (לובל.), רוזשיצקי ז., רוטמאן יונה, ראזענבלאט ש. מ., רייכמאן י., ראפאפארט מ., ראטבלאט א., ראזענבערג י., שארפער ל., שפירא ב., שטיינבערג (שוהל-גאס). סאלבע (לובל. 24), שוויאטלער י., טענענבוים א., טייטעלבוים מלך, טענענבוים י. (לובל. 30), אורבאך ל., וויינשטאק מ., וויינטרויב ש., ווייסעלפיש (לוב. 29), וואלמאן ד., חישליצקי מ. א., חארשויער ל., ווארשענברויט יוסף (רחיינסקי 8), זיידענווע‌צער וו., זילבערשטרום י., זיידענווערגער ל., זאלצמאן י. (זגאדנע 5), זאמער י.
„ 9 פרזשיטיצקי ש. מ.; 8.80 זל. גרושקעוויטש ישראל; צו 7 זל. פריימאן י., מאנדעלזים ל., שניידערמאן (לוב.) און 6 זל. ברידער פרזשיטיצקי; אליעזר פרידמאן (רווינסקא 5) 10 זל.
„ 5 אדלער מאריק, אדלער וו., אייכענבוים ק., אייכענבוים (וואהל), אקערמאן י., באנקער מ. מ., בלאט ש., בערנימאן י., בושאצקי ש., בליכער נ., בארקאווסקי מ., בייטלער יוסף, צימערמאן רחל צוקער מ. (לוב. 4), דרעזנער ח., דען ש., דאנציגער ה. מ. העלפאנט אסתר, פרידמאן מ. (וואהל 23), פירשטענבערג משה,

(סוף זייט 8)

(המשך פון זייט 7.)

צו 5 זל.

פעדערמאן ח., פייגענבוים י., פרידמאן מ., פינקעלשטיין ב., פישמאן (רוויינסקא), פינקעלשטיין אברהם, פישמאן פ. ל., גראספעלד א., געליבטער מ., גוטמאן מ. (לובל. 7), גרין נ., גאלעמביאווסקי י., גאלדפארב ז., גאלדפארב י., האכבוים פייוועל. האניגמאן ד., פרוי האלפערן (יואהל 7), הימעלפארב ה. ל., הארא‍ויטש מ. (לובל. 5), הערמאנט מ., האפטארטשיק (וואַרש.), הענדעל ש., יאנאווסקי מ., יאמעס מ., יאסקאוויטש (וואַרש.), קירשענבלאט נ., קאץ י., קאנקוס ה., קאלקשטיין א., קירשבערג מ., קאלמוס ל., קאץ פ., קירשענבוים ד., קליינמאן מ., קליינמאן מ. (יואהל), קאפער מ., קארמאן חייב, קאסאי י. קירשענבלאט מ., קאפערוואס ג., ליפשטיין ל., ד״ר לעווין ח., לאנדוי ה., מארגענשטערן נ., מענדעלזאהן מ., מענדעלזאהן (לובל.), מעדאליאן ד., מינצבערג ב., מענדעלזאהן ה., פרוי מרגליות, מאנעלא נ., נארדווינד מ., נייהאבער מ., אפאטאווסקי מ., פאוולאוויטש מ., ראזענבערג נ., ראפאפארט מרדכי, ראזענצווייג ש., ראזענבוים ת., ראזענצווייג מ., ראזענבוים מ., ראזענבערג י., פרוי ראפאלאוויטש, ריכטמאן מיכל, פרוי ראזענבלום מ. ג., ראזאפארט יצחק, ראזענצווייג הערש, ראזענבערג שמואל, רעמבישעווסקי ל., ראקאטש משה, ראצימארא ח. שטיינבערג י., סאבע י., ד״ר שענדעראוויטש, שטראסמאן (לובל. 11), שטיינמאן ש., שווארצבערג י., שיינפעלד ש. א., שולימאן מ., טאנדעטניק ד., טייכמאן מ., טייטעלבוים ד., טייטעלבוים שמואל (רינעק), רענט. טאטאר, ווארשויער י., ווייגאכט בעריש, וואַרמאן ה. א., ווייגמאן ש. ש., וויינבערג מ. (דלוגא), וואלמאן חוה (רוויינסק), וויינבערג יוסף, ווייספוס א. (סקאַריש.), ווייכמאן מ., וואדקי משה, ווינשטאק ש. א., זיידמאן מ., זילבער, יעקל, זאנגער נתן, זילבערשטיין ל., זיירעניזעבער ב., זילבערשטיין ש., זילבערבערג ה. ל., זעליגער ק., זאלצמאן י. (וויטאלדא), זיידמאן ר.

ווינציגער ווי 5 זל. האבען געשפענדעט פאלגענדע ה״ה: (לויט׳ן לאטיינישען אלף בית)

אייזענבערג מענדיל, אייזענבערג משה, אייזענבערג ח. א., בערגער ישראל, ריכטער בעקערמאן י., ביאלסקי יצחק, בירנבוים פ., בערקמאן ישראל, בלייוואס ז., בוים שלום, בוימאן יחיאל, בארענשטיין זלמי, בירנבוים מאיר, צוקער מאיר, צעמבערקאוויטש ב., כמיעל מ., כוואט ש., צימערמאן ש., צווייגעל י., דאברושינסקי ה., דאנציגער נח, פרוי דיאמענט ר., עלעגאנטוויג מ., עפשטיין י., פישמאן בייניש, פישמאן פישל, פישמאן מ., דיר. פרענקעל ד., פרידמאן י. (לוב. 29), פרישמאן הינדא, פינקעלשטיין משה, פריידענרייך י., פרידמאן י., פרישטייער ל., נאטליב ל. (דלוגא), גיטער פ., גרינבלאט ש., גרינמאן ד., גאלדפארב י., נלאט ח., גוטמאן א. ה., גאלדפעדער ק., גאלדשלעגער י., גאלדשטיין מ., גאלדפארב ח. (זגארני), הירשענהארן א. (לוב. 29) הענעס י., פרוי הוזערמאן ר., האניגשטיין פ., הערשבערג ח. מ. קארמאן אייזיק, קוזערבלום ל., קינצלער י., קארמאן י. י., קאטלאר מ., קויפמאן ס., קירשבערג חיים, קאשטאן י., קאפלאן נ., קאזלאווסקי א., קארמאן ר., לאנדוי מארקוס, לאנדאן לאזער. לאנדוי ב. (לוב) לינדזען א. מ., מרגליות משה (דלוגא), מאנדעלבוים (פל. יאגעל.) מאלצמאן ד., נייהויז י. (רינעק), נאכטיגאל ב., אקסענבערג ב., פרזשעיאווער ר., פערל ב. (לוב. 25), ד״ר פאמראק, פעטלמוטער אברהם, פרוי ראטשטיין ר., ראבינאוויטש פישל, ראטענבערג ש., פרוי ראטענבערג (קילינסקי), ראקאטש ה., פרוי ראזענפעלד, ראזשי א., רינגערמאכער מ., ראזענצווייג מ., שייפעלד ב., שאפיר יעקל, שידלאווסקי ח., שרייבער אהרן, שווייבער א. י., שווארצבערג ש., שטארקער נאטא, שלימער א., כאודזיע פ. י., טרייסמאן מ., וויינטרויב העניך, וויינטרויב א., ווייסמאן מרדכי, וואסערמאן י., וויינאפעל (דלוגא), וואלאגאווסקי י. מ., ווייספעלד נ., זעלצער מ., זילבערשלאג י., זיירע ברוך, זיידענבערג שמואל, זשאבנער נ. ה.

אין דער זאמלונג האבען זיך בעטייליגט (לויט אלף בית).

ה״ה פרועס אדלער איתמר. באנקער י., בירענבוים פ., בארענשטיין יח., גאטליס אלי׳, הירשענהארן ה., הירשבערג מ., האכבוים פ., נירענבערג מ. י., פישמאן איטשע (רינעק 7), פישמאן איטשע (רוויינסקי), פישער פ., פינקעלשטיין מ., פרענקעל ל., פעפער שאול, ציגערבוים מ. מ., וויצע פרעזעס קאפער דוד, קארמאן שמערל, ראיא י. מ., שיינפעלד ש. א., שגיר י. און פרויען טייטעלבוים חנה און האכבערג פ.

די געזעלשאפט „עזרה“ דריקט אויס איהר הייסטען דאנק די מנדבים ווי אויך די זאמלער. גלייכצייטיג ווערען געבעטען די אלע צו וועלכע צוליב טעכנישע טעמים איז נישט געווען מעגליך, אז אונזערע זאמלער זאלען זיי בעזוכען, זאלען צושיקען זייערע נדבות אויף דער זעלבער אדרעס, בעווייל מ׳איז נאך פערשולדיגט העבער צוויי טויזענד זלאטעס. די נעמען פון די פרישע מנדבים וועלען ווערען בעזונדער פובליקירט.

בעקאנטמאכונג.

איך מאך בעקאנט דאס ג. פובליקום, דאס איך האב געעפענט א

הערבאטשארניע אויף לובלינער 3 (אין הויף נעבען טויער)

יעדען טאג איז צו בעקומען טייה, קאווע, מילך, סמעטענע, שאדלע

מ׳קאן אויך פריהשטיקען און עסען קאלאציע.

אלץ איז פריש, זויבער און געשמאקפול.

כדי צו בעקומען שבת כשר׳ע טייה דארף מען אויסקויפען פרייטאג קוויטלעך.

מיט אכטונג **ח. יאקובאוויטש**

ראדאם. לובלינער 3 (אין הויף).

GARBATKA

W WILLI SZTOBRYNA

otwiera **L. ROSENBERGOWA**

PENSJONAT dla dzieci i młodzieży

Rutynowana freblanka.

Kuchnia zdrowa i rytualna.

Wiadomość: Radom, Moniuszki 2.

אכטונג ראדאם און אומגעגענד!

דער איידעלסטער ארגאן פון מענש איז דאס אויג, וועלכעס גיט איהם

די מעגליכקייט אונטערצושיידען דאס שלעכטע פון גוטען, אוב צו פערמיידען מעגליכע אונאנגענעמליכקייטען דורך שלעכט צוגעפאסטע ברילן, וועלכע רופן ארויס אומזיסטע שמערצען, איז געראטהען זיך צו פערזעהען מיט ברילען אין פענסנע, וועלכע עס עמפפעלט אין א גרויסען אויסוואהל. און וועלכע ווערען אויסגעפיהרט גענוי נאך די פארשריפט פון די ה. ה. דאקטוירים דורך דעם ספעציאליסט אפטיקער

Z. WĘGIER

Radom, Lubelska 25

אויף לאגער ארטאפעדישע און גומי אויסארבייטונגען

אכטונג אויף דעם אדרעס און פירמא

פאטאקאנא.

מיר בעשייניגען היער מיט אז די געברידער פאטאק אונטער די פירמא „י. ד. פאטאק זיהנע“ אין מאלאבאנדז נעבען בענדין, אז די פלאנצען פיטער (מארגארינע) וואס ווערט אויס געארבייט אין זייער פאבריק אין מאלאבאנדז מיט דעם נאמען „פאטאקאנא“ איז בהכשר גמור על צד היותר טוב אינטער אינזער אויפזיכט אין עס איז דארין קיין שום חשש פון תערובות איסור עס מעגען עסען אפילו היראים והחרדים אין צו בעניצען זא צו פליישיגע זא צו מילכיגע מאכלים אהן שום נאכדענקונג.

ובעה״ח ד׳ צו ז׳ לחודש ניסן תרפ״ח פה בענדין.

הכהן בענדין והגליל

חנוך צבי הכהן לעווין אב״ד דנה

יהושע דומ״צ

דן יצחק דומ״צ

חנוך דוד סג״ל דומ״צ

קעלצער אבטיילונג.

די קאאפעראטיווע פאלקס-באנק אסיגנירט 4 פראצענט פון איהרען יעהרליכען ריוח פאר'ן „קרן-היסוד" און געוויסע סומען לטובת אנדערע יודישע אינסטיטוציעס.

ווי מיר האבען שוין אין זיינער צייט געהאט מיטגעטיילט, האט דער מיטגליד פון דער היגער ציוניסטישער ארגאניזאציע, ה' ח. זיעלאני, אויף דער יעהרליכער אלגעמיינער פערזאמלונג פון דער פאלקס-באנק, וואס איז פארגעקומען דעם 15 אפריל, — פארגעשלאגען, אז די פערזאמלונג זאל אסיגנירען פון איהר יעהרליכען ריוח א סומע פון 10 פראצענט פאר'ן „קרן-היסוד".

דער פארשלאג פון ה' זיעלאני איז, צוליב דער דעמאלסטיגער שטורמישער דיסקוסיע און אויך צוליב דעם, וואס ס'זענען אריינגעטראגען געווארען א רייהע פארשלאגע, אז די פערזאמלונג זאל אסיגנירען געוויסע סומען לטובת די אנדערע קעלצער יודישע אינסטיטוציעס, — איבערגעגעבען געווארען דעם ראט אין פערוואלטונג פון דער באנק, וועלכער זאל פון יעהרליכען ריוח פון דער באנק פערטיילען א סומע פון 1000 זלאטעס פאר די ארטיגע אינסטיטוציעס. בתוכם, פאר'ן „קרן-היסוד" און האנדווערקער-שולע.

פערגאנגענעם דאנערשטאג, דעם 3 מאי, איז פארגעקומען א געמיינזאמע זיצונג פון ראט און פערוואלטונג פון דער באנק און נאך א לענגערע דיסקוסיע האבען די ציוניסטישע און מזרחיסטישע מיטגלידער פון דער באנק און אויך די אונפארטייאישע איז בעשלאסען געווארען צו אסיגנירען פון יעהרליכען ריוח פון דער באנק א סומע פון 250 זלאטעס פאר'ן „קרן-היסוד", (דאס מאכט אויס 4 פראצענט) 500 זלאטעס אויף א האנדווערקער-שולע, 100 זלאטעס פאר דער יודישער מענער-גימנאזיע, 100 זלאטעס פאר דער ארטיגער ישיבה „תורת-חסד" און 50 זלאטעס לטובת דעם בית-יתומים.

עס וואלט זעהר כדאי געווען, אז דעם בייספיעל פון דער פאלקס-באנק זאלען נאכטוהן די אנדערע יודישע בענק.

יודישע סוחרים קרעכצען צוליב די גרויסע אויסמעסטונג פון אומזאץ-שטייער, און דער קיעלצער סוחרים-פעראיין „שלאפט".

ווי בעוואוסט הערט מען איצט פון אלע יודישע סוחרים א גרויסער וועהגעשריי, צוליב די גרויסע אויסמעסטונג פון אומזאץ-שטייער, וועלכער וועט בלי ספק צופיהרען א גרויסע צאהל יודישע סוחרים צו זעהר א פערצווייפעלטען מצב. אומעטום, אין יעדען פערווארפענעם שטעדטיל, ארגאניזירען זיך די יודישע סוחרים. דריקען אויס זייערע פראטעסטען געגען דעם צו גרויסען שטייער-שרויף און טראכטען עצות ווי אזוי און אויף וואס פאר אן אופן די לאגע צו ראטעווען.

אויך די קיעלצער יודישע סוחרים זענען נישט ארויסגענומען געווארען פון כלל, און דער אומזאץ-שטייער פון יאהר 1927 פון די קיעלצער סוחרים איז פערגרעסערט געווארען פון 100 ביז 200 פראצענט.

דער קיעלצער קריין סוחרים-פעראיין, וועלכער דארפט אין אזא קאטעסטראפאלען מאמענט פאר'ן יודישען סוחר'טום עפיס ממשות'דיגעס אויפטוהען פערנעמט זיך מיט פאליטיק, מען האלט אין איין טראכטען וועלכע גאט'ס געבענטשטע „פיגור" זאל האבען דעם כבוד צו ווערען פרעזעס אדער וויצע-פרעזעס, אזוי, אז עטליכע וואכען נאך די אלגעמיינע פערזאמלונג האט זיך די פערוואלטונג נאך אלץ נישט קאנסטיטוירט און דערווייל רוקען אן שווארצע כמארעס אויפ'ן יודישען סוחר'טום, וועמ־ס לאגע עס איז זעהר פערצווייפעלט, [illegible] א גדאכט צו טוהען וועגען דער לאגע ווי צוזאמענצורופען א צוזאמענפאהר א. ד. ג., האלט מען דארט אין חקר'ענען זיך. עס פרעגט זיך דעריבער: ווען וועט פארט דער סוחרים-פעראיין אויפוואכען פון זיין לעטארגישען שלאף.

די פייערליכקייטען אינ'ם 3 מאי

אויסער די אלגעמיינע שטאדטישע פייערליכקייטען איז אויך אין דער שטאדטישער שוהל פארגעקומען א פייערליכער גאטעס-דיענסט. בעת דעם גאטעס-דיענסט זענען אנוועזענד געוועזען פארשטעהער פון דער ארטיגער אדמיניסטראטיווער און קאמונאלער מאכט, די מיטגלידער פון ראט און פערוואלטונג פון דער קהלה, די יודישע ראטסמענער פון שטאדט-ראט, אלע יודישע שולען מיט זייערע לעהרער בראש און אנדערע.

נאכדעם ווי חזן ווינער האט מיט'ן כאר געזונגען די געהעריגע קאפיטלעך תהילים און געמאכט א מי-שברך דער פוילישער מלוכה, האט געהאלטען א אינהאלטסרייכע רעדע מענינא דיומא דער היגער רב. הרב ראפאפארט. א זעהר געלונגענעם רעפעראט אויף פויליש, וועגען דער פוילישער קאנסטיטוציע און איהר בעדייטונג פאר אונז יודען, האט געהאלטען דער פראפ. פון היגען יודישען מענער-גימנאזיום ה' גרויבארד.

נאך די רעפעראטען האט ה' חזן ווינער געזונגען דעם פוילישען און יודישען הימן; און דער גאטעס-דיענסט איז פערענדיגט געווארען.

וויכטיגע וויסענשאפטליכע פארלעזונגען פון דער געזעלשאפט „טאז".

די ציקעל וויסענשאפטליכע מעדיצינישע דעפעראטען פון דער געזעלשאפט „טאז", ווערען ווייטער פארטגעזעצט.

שבת דעם 19 מאי, קומט פאר אין זאהל „ארפעאום" א וויסענשאפטליכע פארלעזונג פון ד"ר יעקב שאץ א.ד.כ. „די פרוי אלס מוטער, ערציהערין און ערנעהרערין"

ווי מיר דערוויסען זיך, וועלען אויך געהאלטען ווערען פארלעזונגען וועגען דענטיסטיק דורכ'ן צאהן-ארצט ה' סערוועטניק און אנדערע ארטיגע דענטיסטען.

פרטים אין נעכסטען נומער.

פון האנדווערקער-פעראיין.

זונטאג דעם 13 ד. ה. 12 מיטאג וועט פארקומען אין אייגענעם לאקאל א ראיאן-קאנפערענץ פון די האנדווערקער-ארגאניזאציעס אויפ'ן שטח פון דער קעלצער וואיעוואדסטווא.

אויף דער קאנפערענץ וועלען אנטייל נעמען מצד דער צענטראלע אין ווארשא די ה"ה אינזש. א. טשערניאקאוו און ראסנער.

פערזאמלונגען פון יודישע הויז-ווירטען קענען נישט צושטאנד קומען.

אין קעלץ עגזיסטירט זינט א לענגערע צייט א יודישער הויז-ווירטען פעראיין, וועלכער אינטערעסירט אין פיעל פאלען לטובת די הויז-ווירטען.

שוין פיעל מאהל זענען דורך דעם צייטווייליגען קאמיטעט, צוזאמענגערופען געווארען אלגעמיינע פערזאמלונגען פון אלע הויז-ווירטען און די פערזאמלונגען קענען, צוליב דעם וואס דער גרעסטער טייל פון די הויז-ווירטען קומען נישט אויף די פערזאמלונגען, נישט צושטאנד קומען.

אויך אויף דעם היינטיגען זונטאג דעם 5 מאי, איז צוזאמענגערופען געווארען א אלגעמיינע פערזאמלונג פון אלע הויז-ווירטען און די פערזאמלונג איז ווידער צוליב די אויבענדערמאהנטע סבה נישט צו שטאנד געקומען. עס איז דעריבער אויסגעוועהלט געווארען א קאמיטעט, מיט'ן ה' מאורבערגער בראש, וועלכער זאל זיך פערנעמען מיט'ן ארגאניזירען די הויז-ווירטען, עווענטועל דעם פעראיין צו ליקווידירען.

עס ליגט דעריבער אין די אייגענע אינטערעסען פון די הויז-בעזיצער זייערע אייגענע פערזאמלונגען צאהלרייך צו בעזוכען.

א קאמיטעט, צו שטיצען די געליטענע פון די ערד-ציטערניש אין בולגאריען און אין גריכענלאנד.

ביים היגען מאגיסטראט, איז געשאפען געווארען א קאמיטעט צו שטיצען די געליטענע פון די ערד-ציטערניש אין בולגאריען און אין גריכענלאנד.

דער מאגיסטראט, האט אויך ארויסגעשיקט איינלאדונגען צו געוויסע יודישע אינסטיטוציעס, בעטענדיג צו דעלעגירען זייערע פארשטעהער אין קאמיטעט אריין.

די יודישע קהלה האט דעלעגירט דעם פרנס אין ראטמאן ה' אהרן יוסף מאשקאוויץ.

עס איז צו האפען, אז אויך די יודישע בעפעלקערונג וועט דעם קאמיטעט שטיצען.

די זיצונג פון שטאדט-ראט.

דינסטאג, דעם 8 מאי איז פארגעקומען א זיצונג פון שטאדט-ראט. אויפ'ן טאג-ארדנונג האט זיך געפונען די בודושעט-דעבאטע פאר'ן יאהר 1928. אויספיהרליך אין נעכסטען נומער.

פייערליכע אקאדעמיע צוליב דעם 20 יעהריגען יובילעאום פון „היינט".

די היגע נאציאנאלע קרייזען גרייטען זיך צו פייערען דעם 20 יעהריגען יובילעאום פון „היינט".

די נאנטסטע טעג זאל געשאפען ווע-

אכטונג! מיטגלידער
פון שניידער-קאאפעראטיוו „סורוויט"
אין איגענעם לאקאל לובלינער 23.

שבת דעם 19-טן מאי פינקטליך 3 א זייגער קומט פאר

א אלגעמיינע פערזאמלונג
מיט פאלגענדען טאג-ארדנונג:

1) בעריכטען
2) וואהלען פון א ראט און א פערוואלטונג
3) פרייע פארשלאגען

די פערוואלטונג.

BIURO Prośb i Podań p. n. „PROLITEX"

RADOM, Wałowa 5 (oficyna I piętro)

ZAŁATWIA: sprawy paszportowe, mieszkaniowe, wszelkie tłomaczenia, umowy i inne.

REDAGUJE PODANIA i REKURSY: do Władz Sądowych, Skarbowych, Administracyjnych i Wojskowych.

Przepisywanie na maszynach.

ביטע שריפטן ביורא „פראליטעקס"

וואעל 5 (נישטער שטאק אפיציגע)

ערלעדיגט: פאספארטן, וואהנונגס-פראגען און אלע ארט איבערזעצונגען, אפמאכען א.ד.ג.

רעדאגירט ביטע און רעקלאמאציעס: צו די געריכטס, סקארבאווע, אדמיניסטראטיווע און מיליטערישע מאכט.

איבערשרייבונגען אויף מאשינען.

דער הארטער שטיין-פלאסטער פארדארט פיי יעדען שריט א גרויסע אנשטרענגונג. דער וועלכער מוז ביי א פראנקהייט געהען דערפיהלט שוין נאך עטליכע שריט א פערג שטארקע שמערץ. ליידענדע אויף גאל-שטיינער, נירען, פוס און נערוען דארפען זיך שיצען געגען ברוטאלע ערשיטערונגען ביים געהען. דער איינפאכסטער און ביליגער מיטעל זענען גומי-אבצאצען „בערסאן".

„בערסאן" איז נישט קיין לוקסוס און אפילו ביליגער, דויערהאפטער ווי לעדער!

ווער עס טראגט „בערסאן" אויף די שיך, האט זיך קיין מאל נישט אבזאגען פון דעם תענוג פון עלאסטישען שריט.

KANALIZACJA i WODOCIĄGI

BIURO TECHNICZNE

I. GOLDBERG

w RADOMIU, ul. WITOLDA 10,
Telefon 87 — Sklepu 369.

Wykonywuje: połączenia wodociągów i kanalizacji z siecią miejską, oraz całkowite urządzenia kąpielowe — po cenach najniższych.

WARUNKI BARDZO DOGODNE!

PODZIĘKOWANIE.

Tow. „LINAS HACEDEK" w Radomiu niniejszem wyraża w imieniu biednych chorych najserdeczniejsze podziękowanie Sz. P. J. SASKIEMU za złożoną hojną ofiarę sumę Zł. 100 (sto) na rzecz powyższego T-wa.

Zarząd Tow. „LINAS-HACEDEK"
w Radomiu.

בעקאנטמאכונג.

איך מאכע בעקאנט דאס די פירמע

ש. בלאט
לובלינער 30 (אין הויף)

ארבייט אויס צום זומער-סעזאן פעלד-בעטען, לעזשאקעס און אפלייג-פאטעלען צום שלאפען צו קאנקורענץ פרייזען!—קומט און איבערצייגט אייך!

א געוועלב צום איבערגעבען

מיט אלע איינריכטונגען אויף דער קאלנא גאס 2 ביי דער קעלצער ראנאטקע.

דאס געוועלב איז שוין פערזעהן מיט ספאזשיוועשע סחורות.

ביים געוועלב איז פערהאן 1 שטוב מיט א געוויסען בעקוועמען קעהלער.

געוואויר ווערען קאן מען קאלנא 2 ביים ווירט.

אלגעמיינע פערזאמלונג פון תלמוד תורה

היינטיגען זונטאג דעם 13 מאי, קומט פאר א אלגעמיינע פערזאמלונג פון די ת"ת אויפ'ן טאג ארדנונג שטעהען וויכטיגע פראגען און אלע מיטגלידער דארפען זיך אקטיוו בעטייליגען אין דער פערזאמלונג. (וואהל 28)

Kino ODEON w Radomiu.

Od 9 Maja 1928 r.

Jeden z najładniejsz. obrazów sezonu

PERŁA HAREMU

Rzecz dzieje się w krainie wyśnionych legendarnych Indji.

W rol. główn. **Greta Garbo** i inn.

Kino CORSO w Radomiu.

Dziś i dni następnych

CHIŃSKA PAPUGA

(Przekleństwo klejnotów)

Wspaniały dramat w 10-ciu aktach.

W rol. główn. **SO JIN** i inn.

א גוטע ברויט פרנסה

שניידער-קאמפליט מאדעל קורסען

H. Pryliński

Warszawa, Aleje Jerozolimskie 27.

גיכע און גרינדליכע אויסלערנונג.

שוין און וואהנונג פאר די צוגערייזטע

פאך - און דושענטעלמען - קורסען.

Felczer H. GRINSZTAJN Zgodna 1, tel. 303, ma świeżą ospę.

Redaktor i Wydawca CH. M. HERC

Odbito we własnej drukarni, Radom, Szwarlikowska 20